

ATMINTINĖ TĖVAMS IR MOKYTOJAMS

POLICIJA

DRAUGIŠKAS INTERNETAS

Kai vaikui internete siūlo „lengvai užsidirbti“

Atpažink rizikas

VAIKAI IR PAAUGLIAI

vis dažniau leidžia laiką socialiniuose tinkluose, žaidimų platformose, žinučių programėlėse ir interneto bendruomenėse. Būtent ten juos gali pasiekti nepažįstami asmenys, siūlantys greitą, lengvą ir iš pirmo žvilgsnio nepavojingą uždarbį.

TOKIE PASIŪLYMAI GALI ATRODYTI KAIP PAPRASTAS DARBELIS

kažką nufotografuoti, paimti siuntinį, pervesti pinigus, užklijuoti lipduką ar nusiųsti nuotrauką. Tačiau už šių veiksmų gali slėptis nusikalstama veikla, verbavimas, šantažas ar vaiko ištraukimas į pavojingas situacijas

Kodėl vaikai tampa taikiniu?

Vaikai ir paaugliai gali būti pažeidžiami, nes:

Nori turėti savo pinigų, jaustis savarankiški, pajusti socialiniuose tinkluose pateikiamą gyvenimo būdą.

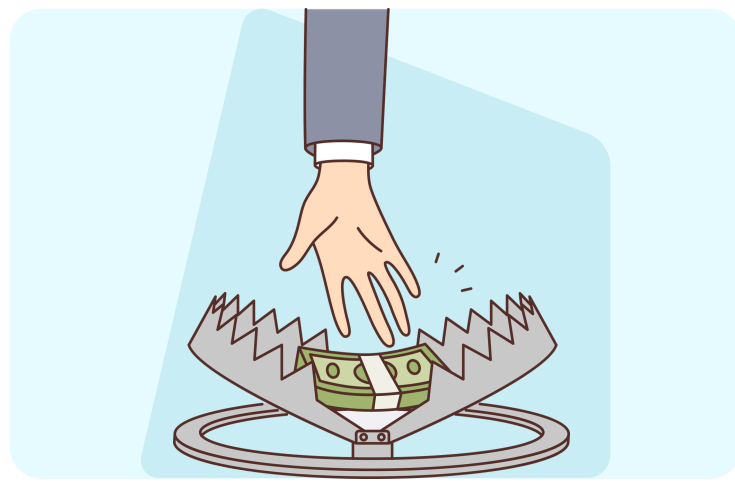
Ne visada supranta teisinės pasekmes; už nepilnamečius atsako tėvai, todėl gali jaustis, kad jiems nieko nenutiks.

Bijo prisipažinti; gali būti gąsdinami.

Dažniausiai viskas prasideda nuo žinutės: „nori užsidirbti?“, „čia nieko sudėtingo“, „tik niekam nesakyk“, „pinigus gausi iškart“. Tokie žodžiai turėtų būti aiškus pavojaus signalas.

Pavojingi „uždarbio“ pasiūlymai

PROVOKACIJOS IR GALIMAS PRIEŠIŠKŲ VALSTYBIŲ VERBAVIMAS.

Vaikui gali būti siūloma už pinigus klijuoti lipdukus, piešti grafičius, rašyti provokuojančius užrašus, fotografuoti pastatus, tiltus, paminklus, institucijas ar kitus objektus, o atliktą veiksmą nusiųsti kaip „įrodymą“.

Iš pirmo žvilgsnio tai gali atrodyti kaip smulkus pažeidimas ar „pokštas“, tačiau tokios užduotys gali būti naudojamos nesantaikai kurti, visuomenei gąsdinti ar priešiškų valstybių informacinėms provokacijoms vykdyti.

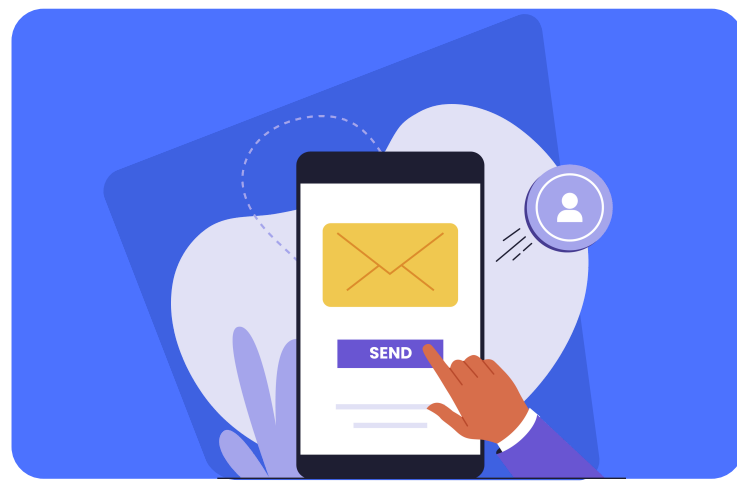

SMULKŪS PAVEDIMAI, KURIE GALI BŪTI NUSIKALSTAMI.

Pavyzdžiai:

Vaikui ar paaugliui gali būti siūloma paimti paketą iš paštomato, nunešti ar nuvežti siuntinį, perduoti voką, daiktą ar telefoną, priimti pinigų pervadimą, išgryninti pinigus, perduoti grynusius nepažįstamam žmogui, leisti naudotis savo banko sąskaita ar kortele.

Tokie veiksmai gali būti susiję su sukčiavimu, pinigų plovimu, vogtų daiktų perdavimu ar kitomis nusikalstamomis schemomis.

NUOTRAUKŲ AR VAIZDO ĮRAŠŲ SIUNTIMAS UŽ PINIGUS.

Vaikui gali būti siūlomas atlygis už savo nuotraukas, intymius ar seksualinio pobūdžio vaizdus, kitų žmonių filmavimą be jų sutikimo, patyčių, smurto, avarijų, privočių ar sukrečiančių situacijų įrašymą.

Tokia medžiaga gali būti išplatinta, panaudota šantažui arba tapti priemone vaiką kontroliuoti. Net vieną kartą išsiųstas vaizdas gali būti naudojamas reikalaujant vis daugiau.

Kaip kalbėtis su vaiku?

- Svarbiausia – nekaltinti ir negąsdinti.
- Jeigu vaikas jau gavo įtartingą pasiūlymą ar išitraukė į rizikingą veiklą, jis gali bijoti:
 - bausmės;
 - gėdos;
 - pasekmių.
- Pokalbį geriau pradėti ramiai.
- Galima paklausti, ar jam kas nors internete:
 - siūlė užsidirbti;
 - prašė ką nors nufotografuoti;
 - prašė ką nors paimti, perduoti ar nusiųsti;
 - prašė niekam nesakyti;
 - grasino;
 - vertė skubėti.
- Svarbu vaikui parodyti, kad pagalbos prašymas nėra skundimas.
- Kuo anksčiau suaugusieji sužino apie įtartingą situaciją, tuo lengviau:
 - apsaugoti vaiką;
 - sustabdyti galimą žalą.

Ką daryti, jei vaikas gavo įtartingą pasiūlymą?

- Pirmiausia reikėtų išlikti ramiems.
- Meleisti vaikui vykdyti įtartingos užduoties.
- Jei užduotis dar neatlikta, ją reikia sustabdyti.
- Svarbu neištrinti susirašinėjimų.
- Reikėtų išsaugoti:
 - žinutes;
 - paskyrų pavadinimus;
 - telefono numerius;
 - nuorodas;
 - mokėjimo prašymus;
 - ekrano kopijas.
- Vaikas neturėtų siųsti daugiau:
 - informacijos;
 - nuotraukų;
 - banko duomenų;
 - adreso;
 - kitų asmeninių duomenų.
- Apie grasinimus, verbavimą ar galimai nusikalstamą veiklą reikia pranešti policijai.
- Jeigu kyla pavojus vaikui ar kitiems asmenims – skambinti 112.
- Apie galimą nusikalstamą veiklą galima pranešti:
 - artimiausiame policijos komisariate;
 - per www.epolicija.lt.
- Apie neteisėtą ar žalingą turinį internete galima pranešti per www.svarusinternetas.lt.

Svarbiausia

Vaikams siūlomi „lengvo uždarbio“ būdai internete gali būti ne darbas, o bandymas juos ištraukti į nusikalstamą ar pavojingą veiklą. Legalus darbas nėra slaptas, saugus žmogus negrasina, o tikras uždarbis nereikalauja meluoti, slėptis ar bijoti.

Tėvų ir mokytojų vaidmuo – pastebėti rizikos ženklus, kalbėtis be kaltinimo ir sukurti aplinką, kurioje vaikas nebijotų pasakyti apie įtartingą pasiūlymą, grasinimą ar jau padarytą klaidą.

Daugiau informacijos apie saugumą internete galite rasti:

[Draugiško interneto puslapis](#)

[Better Internet for Kids](#)